

Отримано: 24 лютого 2026 р.

Прорецензовано: 2 березня 2026 р.

Прийнято до друку: 23 березня 2026 р.

Email: nezhyva@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4229-6754>

Email: zemkad2@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4173-3108>DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-29\(97\)-121-124](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2026-29(97)-121-124)Нежива О. М., Яненко Л. П. Інноваційні технології навчання іноземної мови студентів харчових спеціальностей. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Філологія»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2026. Вип. 29(97). С. 121–124.

УДК: 378.147:811

Нежива Ольга Миколаївна,
доктор філософських наук, професор,
професор кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Національний університет харчових технологій, м. Київ
Яненко Лариса Петрівна,
старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Національний університет харчових технологій, м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ХАРЧОВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті досліджено інноваційні технології формування іноземної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Харчові технології». Актуальність дослідження зумовлена зростаючими вимогами до підготовки висококваліфікованих фахівців харчової галузі, здатних здійснювати професійну комунікацію іноземною мовою, брати участь у міжнародних проєктах і використовувати іноземні науково-технічні джерела. Обґрунтовано ефективність компетентнісного, комунікативного, діяльнісного та професійно орієнтованого підходів у навчанні іноземної мови майбутніх фахівців харчових технологій. Також проаналізовано сучасні підходи до формування іноземної комунікативної компетентності, зокрема предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL), змішане навчання, онлайн-платформи та цифрові сервіси (LMS), цифрові ресурси та інструменти штучного інтелекту, які сприяють формуванню професійного іноземного дискурсу. Крім того, емпіричну основу дослідження становить педагогічний дослідження, проведений за участю студентів першого та четвертого курсів спеціальності «Харчові технології» Національного університету харчових технологій. Представлено результати педагогічного дослідження із використанням CLIL-модулів, інтерактивних завдань та AI-технологій, спрямованого на перевірку ефективності запропонованих технологій у процесі формування іноземної комунікативної компетентності та оцінки ефективності навчання студентів харчових спеціальностей. Іноземна комунікативна компетентність розглядається як інтегративне особистісно-професійне утворення, що включає лінгвістичну, соціолінгвістичну, прагматичну, стратегічну та професійно-комунікативну складові. Результати педагогічного дослідження засвідчили істотне підвищення рівня іноземної комунікативної компетентності студентів. Отже, отримані результати підтверджують доцільність та ефективність упровадження інноваційних технологій у процес професійно орієнтованого навчання іноземної мови майбутніх фахівців харчових технологій у закладах вищої освіти.

Ключові слова: інноваційні технології, CLIL, LMS, харчові технології, штучний інтелект, іноземна комунікативна компетентність.

Olga Nezhyva,
Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Foreign Languages for Professional Purposes
National University of Food Technologies, Kyiv
Larysa Yanenko,
Senior Lecturer, Department of Foreign Languages for Specific Purposes,
National University of Food Technologies, Kyiv

INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS OF FOOD SPECIALTIES

The article investigates modern approaches and innovative technologies for the formation of foreign language communicative competence of higher education students majoring in Food Technologies. The relevance of the study is determined by the increasing requirements for training highly qualified specialists in the food industry who are capable of professional communication in a foreign language, participation in international projects, and effective use of foreign scientific and technical sources. The effectiveness of the competence-based, communicative, activity-oriented, and professionally oriented approaches in teaching foreign languages to future food technology specialists is substantiated. Modern approaches to the development of foreign language communicative competence are analyzed, including Content and Language Integrated Learning (CLIL), blended learning, learning management systems (LMS), digital resources, corpus linguistics, and artificial intelligence tools, which contribute to the formation of professional foreign language discourse. The empirical basis of the study is a pedagogical experiment conducted with first- and fourth-year students majoring in Food Technologies. The results of the pedagogical experiment using CLIL modules, interactive tasks, and AI technologies are presented. The experiment was aimed at verifying the effectiveness of the proposed technologies in the process of developing foreign language communicative competence and assessing the efficiency of teaching students of food-related specialties. Foreign language communicative competence is considered as an integrative personal and professional construct that includes linguistic, sociolinguistic, pragmatic, strategic, and professional-communicative components. The results of the pedagogical experiment demonstrate a significant increase in the level of foreign language communicative competence of students. The findings confirm the expediency and effectiveness of implementing innovative technologies in the process of professionally oriented foreign language training of future food technology specialists in higher education institutions.

Keywords: innovative technologies; CLIL; LMS; food technologies; artificial intelligence; foreign language communicative competence.

Актуальність теми. Сьогодні глобалізація, євроінтеграція та активний розвиток харчової промисловості диктують свої умови щодо професійної підготовки фахівців спеціальності «Харчові технології». Відповідно до цього, зумовлюються підвищені вимоги до підготовки спеціалістів. Адже сучасний інженер-технолог повинен володіти такими навичками як між-культурною професійною комунікацією та опрацювання іншомовної науково-технічної інформації. До того ж він повинен брати участь у міжнародних проєктах, стажуваннях та професійних обмінах.

Відповідно до цього, іншомовна комунікативна компетентність набуває статусу ключової складової професійної компетентності майбутнього фахівця харчової галузі. Водночас традиційні методи навчання іноземної мови у ЗВО не завжди забезпечують належний рівень сформованості професійно орієнтованих мовленнєвих умінь, що актуалізує потребу у впровадженні сучасних підходів та інноваційних освітніх технологій.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та дослідницька перевірка ефективності сучасних підходів і інноваційних технологій формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти спеціальності «Харчові технології».

Методологія. Методологічна основа для вивчення інноваційних технологій формування іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Харчові технології» базується на аналізі та дослідженні інноваційних технологій навчання іноземної мови, зокрема: змішане навчання, предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL), цифрові платформи (LMS) та інструменти штучного інтелекту. Крім того, було застосовано міждисциплінарний і трансдисциплінарний підходи, що дало змогу залучити не лише традиційні, а й інноваційні методи. Також серед класичних наукових підходів було використано принципи послідовності, об'єктивності, цілісності й розвитку. Більше того, у дослідженні активно застосовувалися загальнонаукові методи, зокрема аналіз, порівняння, синтез, систематизація та абстрагування. До того ж емпіричною основою праці являється особа педагогічне дослідження, яке було проведене за участю здобувачів вищої освіти першого та четвертого курсів спеціальності «Харчові технології» Національного університету харчових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема сучасних підходів та інноваційних технологій формування іншомовної комунікативної компетентності є предметом дослідження як і українських так і міжнародних наукових працях, у яких йдеться мова про ефективність інтерактивних, компетентісно-орієнтованих, цифрових та AI-підсилених методик й інноваційних технологій.

Так, наприклад, дослідниця Н. І. Крушинська (2025) у праці «Сучасні підходи та інноваційні технології формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей» аналізує основні методики формування іншомовної комунікативної компетентності, підкреслюючи роль інтерактивних та інформаційних технологій, змішаного навчання та проєктних методів у сучасному вищому навчальному закладі.

Крім того, І. Середюк (2025) у статті «Сучасні методики формування у студентів ЗВО іншомовної комунікативної компетентності» висвітлює практичні вправи для розвитку іншомовної компетентності студентів ЗВО, підкреслюючи важливість сучасних методів (стан потоку, інтерактивні вправи) для мотивації та глибокого занурення в навчання [5].

До того ж український дослідник Ю. Бондарчук (2024) у своїх наукових працях досліджує умови ефективного впровадження інноваційних стратегій використовуючи мультимедійні ресурси, інтерактивні платформи для іншомовної підготовки, показуючи їх позитивний вплив на розвиток комунікативних компетенцій студентів [1].

Зокрема, Д. А. Кочмар (2025) розглядає сучасні підходи до викладання іншомовної професійно-комунікативної спрямованості у ЗВО, акцентуючи на комунікативному й інтегрованому підходах для розвитку професійних мовленнєвих навичок [2].

Також Л. Юрчук та Л. Яненко (2025) у статті «Сучасні методи формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності майбутніх інженерів та технічних фахівців» аналізують сучасні методи для формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності майбутніх інженерів та технічних фахівців, що має пряме значення для адаптації підготовки харчових технологій [6].

Більш того українська дослідниця О. Нежива (2022) у статті «Сучасні цифрові інструменти для викладання іноземної мови» відзначає важливість цифрових інструментів, які використовують на занятті з іноземної мови та відображає їх класифікацію на групи. Також вона підкреслює, що використання цифрових технологій в освітньому середовищі – одна з найбільш важливих тенденцій розвитку освіти в Україні [4].

Дослідивши ці публікації українських науковців можна зробити висновок, що основними педагогічними трендами являють собою перехід від репродуктивних методів до комунікативних, інтерактивних і діяльнісних, використання змішаних і цифрових стратегій. Крім того, загальна тенденція – це підвищення ролі технологій у створенні автентичних мовленнєвих ситуацій та розвитку комунікативної компетентності.

Отже, міжнародні та українські науковці схиляються до того, що поєднання предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL), цифрових технологій і AI створює нові горизонти для формування комунікативної компетентності. Адже це дозволяє не лише оптимізувати навчальні процеси, але й адаптувати їх до сучасних викликів професійної комунікації. Оскільки наукові праці також вказують на такі ключові позитивні тенденції, як цифрова трансформація навчання іноземних мов, включно зі змішаними і мобільними форматами навчання, зосередження на інтерактивній діяльності (проєкти, CLIL, рольові ігри), інтеграції AI-інструментів у навчальний процес для персоналізації й автоматичного аналізу мовних навичок, підвищенні уваги до педагогічних умов успішного впровадження інновацій, включно з підготовкою викладачів і технічним забезпеченням.

Поряд із цими дослідники також відзначають технічні та методичні бар'єри, потребу в підготовці викладачів до використання технологій та необхідність адаптації міжнародних методик до національного контексту. Проте, активне впровадження інструментів штучного інтелекту в освітній процес актуалізує проблему дотримання етичних норм, академічної доброчесності та педагогічної відповідальності. Таким чином, особливої уваги це потребує у професійно орієнтованому навчанні іноземної мови у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суттєві трансформації сучасного світу в соціально-психологічній та економічній сферах не оминули й освітню галузь. Це зумовлює необхідність пошуку нових підходів і засобів для ефективної організації освітнього процесу та підготовки більш кваліфікованих майбутніх фахівців харчових спеціальностей. Відтак, із розвитком таких технологій, як YouTube, хмарні сервіси, соціальні мережі та он-лайн платформи, освіта стає більш доступною та ефективною.

Відтак, на основі аналізу наукових джерел інноваційні технології доцільно систематизувати за такими групами:

1. *Змішане навчання (Blended Learning)*. Це поєднання традиційних занять із онлайн-навчанням в освітньому середовищі.

2. *Мобільне навчання (Mobile Learning)*. Представляє собою використання смартфонів, планшетів і застосунків для вивчення мови.

3. *Онлайн-платформи та цифрові сервіси (LMS)*. Під час освітнього процесу застосовується викладачем інтерактивні ресурси такі як відео, тести, подкасти, блоги тощо.

4. *Проектна технологія (Project-Based Learning)*. Студенти виконують практичні завдання або проекти іноземною мовою, які були задані викладачем.

5. *Гейміфікація*. Використання елементів гри під час занять при цьому здобувачі вищої освіти отримують бали, рівні, нагороди, які спонукають для підвищення мотивації вивчення іноземної мови.

6. *Технологія «перевернутого класу» (Flipped Classroom)*. Коли студенти опрацюовують теоретичний матеріал вдома, а практична діяльність відбувається під час заняття.

Відповідно ця кваліфікація інноваційних технологій, була застосована у дослідженні, у якому брали участь здобувачі вищої освіти 1 та 4 курсів харчових спеціальностей Національного університету харчових технологій. Дане дослідження щодо інноваційні технології навчання іноземної мови студентів харчових спеціальностей складалося з трьох етапів: початковий (діагностичний), формувальний та контрольний.

На початковому (діагностичному) етапі дослідження було проведено тестування, анкетування та аналіз письмових робіт й рівень розмовної комунікації студентів з метою визначення їхнього вихідного рівня знань іноземної комунікативної.

Відповідно до результатів зрізу знань здобувачів вищої освіти щодо володіння іноземною мовою, отримані дані було враховано під час розроблення формувального етапу дослідження з метою реалізації навчальних модулів освітніх курсів «Іноземна мова професійного спрямування» та «Іноземна мова для академічного і професійного спілкування». При цьому бралось до уваги використання таких інноваційних технологій, а саме:

– Змішане навчання. Адже реалії сьогодення вимагають поєднання традиційних занять із онлайн-навчанням. Відповідно, це було враховано під час реалізації освітніх дисциплін «Іноземна мова професійного спрямування» та «Іноземна мова для академічного і професійного спілкування».

– CLIL-завдання, які були розроблені на основі фахових тем як виробництво, безпека, контроль якості харчових продуктів, тощо. Оскільки для студентів харчових спеціальностей особливо важливим є наявність когнітивного компоненту CLIL, тому що саме він забезпечує інтеграцію мовної підготовки з технологічним мисленням, аналізом виробничих процесів і стандартів якості.

– Онлайн-платформи та цифрові сервіси. Серед них були застосовані такі як Moodle, Google Classroom, Teams. За допомогою них були створені структуровані курси, інтерактивні вправи, онлайн-тестування, форуми для обговорень.

– Проектна технологія. Студентам задавалися різні проекти відповідно до теми освітнього курсу, які вони виконували у парах чи у групах. Це такі як створення презентацій відповідно до тематики заняття, дослідження певних даних у харчовій промисловості, аналіз автентичних текстів, пошук колокацій, робота з термінологією.

– AI-інструменти. Такі інструменти як Gemini, Grammarly, ChatGPT були застосовані для аналізу текстів, перевірки граматики та перефразування студентами під час освітнього процесу.

Завершальним етапом дослідження став контрольний етап, у межах якого оцінено рівень сформованості мовних і професійно-комунікативних умінь студентів за критеріями, ідентичними початковому (діагностичному) етапу, що дало змогу здійснити порівняльний аналіз результатів.

Крім того, оцінювання ефективності впровадження інноваційних технологій навчання іноземної мови здійснювалося за такими критеріями:

- *лексико-граматичний рівень*: точність використання термінології та граматичних структур;
- *комунікативний рівень*: здатність до професійного діалогу, усного та письмового висловлювання у фаховому контексті;
- *цифрова компетентність*: уміння використовувати онлайн-платформи та цифрові сервіси, корпусні ресурси та AI-інструменти для опрацювання іноземних матеріалів;
- *рефлексивний компонент*: здатність до самооцінки та планування навчальної діяльності.

Відтак, результати за всіма критеріями показників були вищі у студентів при використанні інноваційних технологій. Тож можна з упевненістю сказати, що застосування сучасних підходів та інноваційних технологій у навчанні іноземної мови студентів спеціальності «Харчові технології» забезпечує підвищення рівня сформованості їхньої іноземної комунікативної компетентності, професійної мотивації та готовності до міжнародної професійної діяльності. CLIL інтегрує професійний контент і мовне навчання. Онлайн-платформи та цифрові сервіси дозволяє структурувати навчальний процес, проводити онлайн-тести та колективну роботу. AI-інструменти і корпусні ресурси підвищують точність термінології та граматики.

Висновки. Інноваційні технології підвищують ефективність формування іноземної комунікативної компетентності. Експеримент підтвердив, що комплексне застосування технологій значно підвищує рівень компетентностей студентів. CLIL-модулі дозволяють інтегрувати професійні теми харчових спеціальностей із мовним навчанням. LMS, AI та корпусні ресурси стимулюють самостійну роботу і розвиток критичного мислення. Інноваційні технології мотивують студентів, підвищують цифрову компетентність та формують професійно орієнтовану комунікативну компетентність. Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробленні цифрових курсів професійно орієнтованої іноземної підготовки.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методичних рекомендацій з покращання наявних, і створення авторських дидактичних засобів для викладання іноземної мови та їх адаптації до навчальних програм дисципліни.

Література:

1. Бондарчук Ю. М. Стратегічне удосконалення навчання іноземних мов у закладах вищої освіти: інноваційні підходи в умовах динамічних змін. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 6. С. 45–51.
2. Кочмар Д. А. Сучасні підходи до викладання іноземної мови професійно-комунікативної спрямованості. № 3 (2025): *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янука*. Серія: Педагогіка та психологія. 2025. № 3. С. 88–94.
3. Крушинська Н. І. Сучасні підходи та інноваційні технології формування іноземномовної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 8 (76), грудень. С. 104–106.
4. Нежива О. Сучасні цифрові інструменти для викладання іноземної мови. *Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Кропивницький, 21 лютий 2022 р.* Центральнотраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2022. С. 159–161.
5. Середюк І. М. Сучасні методики формування у студентів ЗВО іноземномовної комунікативної компетентності. *Молодий вчений*. 2025. № 1 (132). С. 87–93.
6. Юрчук Л., Яненко Л. Сучасні методи формування професійно орієнтованої іноземномовної компетентності майбутніх інженерів та технічних фахівців. *Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України»*. 2025. № 1. С. 82–88.
7. Bilak M. Application of Artificial Intelligence Resources in the Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 2025. № 32, P.65–71.
8. Ibrahimova Kh. The Role of Innovative Technologies in Foreign Language Teaching. *Euro-Global Journal of Linguistics and Language Education*. 2025. Vol. 2 (5). P. 89–98.

References:

1. Bondarchuk Yu. M. Stratehichne udoskonalennya navchannya inozemnykh mov u zakladakh vyshchoyi osvity: innovatsiyni pidkhody v umovakh dynamichnykh zmin. *Pedahohichna Akademiya: naukovy zapysky*. 2024. № 6. S. 45-51.
2. Kochmar D. A. Suchasni pidkhody do vykladannya inozemnoyi movy profesiyno-komunikatyvnoyi spryamovanosti. № 3 (2025): *Visnyk Mizhnarodnoho ekonomiko-humanitarnoho universytetu imeni Akademika Stepana Dem'yanchuka*. Seriya: Pedahohika ta psykholohiya. 2025. № 3. S. 88-94.
3. Krushyns'ka N. I. Suchasni pidkhody ta innovatsiyni tekhnolohiyi formuvannya inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentsiyi studentiv nemovnykh spetsial'nostey. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya»: seriya «Filolohiya»*. Ostroh: Vyd-vo NaUOA, 2019. Vyp. 8 (76), hruden'. S. 104–106.
4. Nezhyva O. Suchasni tsyfrovi instrumenty dlya vykladannya inozemnoyi movy. *Inozemna mova u profesiiyniy pidhotovtsi spetsialistiv: problemy ta stratehiyi: zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi internet-konferentsiyi, Kropyvnyts'kyi, 21 lyuty 2022 r.* Tsentral'notrayns'kyi derzhavnyy pedahohichnyy universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Kropyvnyts'kyi, 2022. S. 159-161.
5. Seredyuk I. M. Suchasni metodyky formuvannya u studentiv ZVO inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentnosti. *Molodyy vchenyy*. 2025. № 1 (132). S. 87–93.
6. Yurchuk L., Yanenko L. Suchasni metody formuvannya profesiyno oriyentovanoyi inshomovnoyi kompetentnosti maybutnikh inzheneriv ta tekhnichnykh fakhivtsiv. *Teoretychnyy ta naukovo-metodychnyy chasopys «Vyscha osvita Ukrainy»*. 2025. № 1. S. 82-88.
7. Bilak M. Application of Artificial Intelligence Resources in the Formation of Students' Foreign Language Communicative Competence. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 2025. № 32, P.65–71.
8. Ibrahimova Kh. The Role of Innovative Technologies in Foreign Language Teaching. *Euro-Global Journal of Linguistics and Language Education*. 2025. Vol. 2 (5). P. 89–98.